

K některým otázkám plánování vědecké práce v armádě

Podplukovník Ján Bačkovský

Navazují na kolektivní článek zpracovaný za vedení podplukovníka Soukala, jenž se stručně dotýká celkové problematiky vědecké práce, o které bude jednáno na konferenci MNO. Ve svém příspěvku se dotknu některých problémů plánování vědecké práce.

Zkušenosti z minulých let ukazují, že všestranný rozvoj jak národního hospodářství, tak i armády již nevystačí s libovolným rozvojem vědecké práce. Problematika vědecké práce v současných podmínkách musí totiž odrážet potřeby praxe, zabezpečovat potřebný rozvoj nových rodících se progresivních vědních odvětví a rozpracovat úkoly daleké perspektivy, jejichž řešení je nezbytné k tomu, aby výstavba armády byla plánovitá a její úroveň odpovídala požadavkům soudobého vojenství. Jednou z podmínek splnění těchto požadavků je správné plánování vědecké práce. Na samém plánování vědecké práce v armádě se musí podílet nejen její čelní funkcionáři, kteří mají nejlepší přehled o tendencích jejího rozvoje a jejích potřebách, ale i vojenští vědci, kteří mají přehled o rozvoji jednotlivých oborů a jsou s to určit perspektivní požadavky, jež vyplývají z vojenského teoretického myšlení a rozvoje vojenské vědy.

Soudobá praxe je však trochu odlišná. Na sestavování plánu vojenskovědecké práce se především podílí pověřený důstojník a hlavní funkcionáři při schvalování dílčích částí plánu nebo při jeho konečném posouzení. Pro celkovou nejasnost mnohých perspektivních otázek pak často dochází k protichůdným závěrům, což zbytečně ztěžuje a prodlužuje práci.

K odstranění tohoto nedostatku bude třeba, aby si vojenskovědecká sekce včas ujasnila tematiku operačního zaměření a seznámila s ní druhy vojsk a služby MNO a ostatní sekce vědecké rady ministra národní obrany (VR-MNO), aby tyto složky mohly včas přikročit k vlastním plánům. Po schválení celkové linie vědecké práce a tematiky v jednotlivých sekcích sladit ji na společné poradě tajemníků odborných sekcí VR-MNO, rozpracovat celkový návrh zaměření a obsahu vědecké práce a předložit jej předsednictvu VR-MNO jako pod-

klad k vydání pokynů pro zpracování plánu vědecké práce. Při zpracování zejména dlouhodobých plánů je třeba dbát toho, aby jejich tematika těsně navazovala na celkový plán výstavby armády.

Domnívám se, že pozornosti si zasluhuje také roztržitost, která se v současné době v plánování vědecké práce v armádě projevuje.

Kromě plánu vojenskovědecké práce je zpracováván i plán vědecké práce společenských, technických a lékařských věd. Samostatné plánování vědecké práce těmito složkami nejen že ztěžuje koordinaci mezi jednotlivými vědními obory armády, ale nedává ani záruku, že tematika plánovaná těmito složkami bude ve všech otázkách plně zaměřena na to, co je z hlediska armády podstatné. Určité potíže vznikají rovněž i v administrativním řízení. Bude proto třeba uvažovat o tom, zda by nebylo výhodnější provádět plánování vědecké práce centrálně za všechny vědní obory a tím zabezpečit jednotnost vědecké práce a zlepšit koordinaci a spolupráci mezi jednotlivými vědními obory. To ovšem vyžaduje, aby tomuto požadavku byla přizpůsobena i organizační struktura sekretariátu VR-MNO, kterou by bylo možno upřesnit až po ujasnění jeho povinností. Centrální plánování by VR-MNO značně usnadnilo řízení vědecké práce tím, že by měla souhrnný přehled o jejím celkovém stavu.

Za podklad plánování u složek MNO, vědeckých pracovišť, svazů a v akademických brát plány vědecké práce MNO. V těch jsou ovšem jednotlivá témata stanovena komplexně, vyžadující dalšího rozplánování, tj. stanovení úkolů všem odborným složkám, které se na řešení problému budou podílet. A právě této otázce musí zpracovatelské složky věnovat náležitou pozornost. Dílčí úkoly je nutno stanovit tak, aby zahrnovaly nejdůležitější otázky a aby nedovoľovaly zbytečné tříštění pracovního úsilí. Dále vedoucí složka nebo vedoucí vědecký pracovník, který je odpovědný za celkové splnění úkolu, musí včas předvídat, jaké podklady budou pro svou práci potřebovat složky, které pracují na řešení úkolu, zabezpečit

včasné zpracování těchto podkladů a tím zabezpečit jednotný postup v práci.

Kromě tematiky stanovené plánem MNO mohou uvedené složky zahrnout do plánu i vlastní problematiku, která ovšem nesmí být řešena na úkor úkolů centrálního plánu. O vlastní tematice by měla rozhodovat vědecká rada dané složky, která se musí vyjádřit i k celkovému plánu vědecké práce.

Plán vědecké práce musí být důkladně sladěn s plány bojové a operační přípravy, aby mohlo být poznatků z jednotlivých cvičení a činnosti vojsk využito ve vědecké práci a na jednotlivých cvičeních mohly být prověřeny teoretické poznatky. Bylo by výhodné, kdyby již v plánu vědecké práce mohly být zahrnuty zkušební otázky pro jednotlivá cvičení, aby se umožnilo jejich včasné rozpracování a cvičící štáby mohly na ně vojska včas orientovat.

Ve vojenských akademích a na vědeckých pracovištích, které nemají vlastní možnosti prakticky prověřit výsledky své práce, bude třeba, aby své požadavky včas předkládaly generálnímu štábu a aby mohly být zahrnuty do plánu bojové a operační přípravy MNO. Bude rovněž třeba, aby tyto složky vyvinuly větší iniciativu k navázání užšího kontaktu se štáby armád, úzce s nimi spolupracovaly již v průběhu samotného plánování vědecké práce. Platí to rovněž

i pro speciální obory, které potřebují praktického prověření zejména výsledků svých vojenskovědeckých prací.

Na plán vědecké práce je třeba pohlížet jako na dokument, který má být vodítkem v práci na daném úkolu a který musí být vedoucím orgánům podkladem pro řízení. Proto by měl plán vojenskovědecké práce tvořit součást pracovního plánu odpovědných funkcionářů, jejichž povinností je nejen kontrolovat postup práce, ale zejména poskytovat zpracovatelům potřebnou pomoc a vytvářet jim odpovídající podmínky pro jejich práci.

I když otázka zabezpečení vědecké práce odbornou literaturou nespadá zcela do dané problematiky, chtěl bych se o ní přece jen zmínit v souvislosti s plánováním vědecké práce. Vědeckou práci odbornou literaturou zabezpečují informační oborová střediska, o kterých bylo již několikrát pojednááno na stránkách odborných vojenských časopisů. Jak je známo, mají tato střediska za úkol nejen soustřeďovat literární fondy daného oboru, ale i zpracovávat literární rešerše a souhrnné vědecké přehledy v jednotlivých vědních odvětvích. To vyžaduje určitý čas a proto již při plánování vědecké práce je třeba předvídat potřebu odborné literatury a oborovým informačním střediskům předkládat konkrétní požadavky.

Nekladl jsem si za úkol rozebrat problematiku plánování vědecké práce v její plné šíři. Poukázal jsem pouze na to, co je z mého hlediska podstatné a co by mohlo být podkladem k dalšímu rozvinutí problematiky plánování, zejména odborníky od vojsk a akademiků, kterým se tato důležitá součást vědecké práce může jevit poněkud odlišně. Záměrně jsem se nezmínil o nutnosti spolupráce s ČSAV a civilními institucemi a o nutnosti koordinace vědecké práce v rámci Spojeného velení. Domnívám se, že k těmto otázkám by se měli vyjádřit především příslušníci speciálních oborů, kteří mají v tomto ohledu větší praktické zkušenosti.

Na pomoc vědecké práci a výzkumu v Československé lidové armádě

Bohuslav Vatsar

Otázky dalšího úspěšného rozvoje vědy a výzkumu stávají se v souvislosti s plněním náročných úkolů třetího pětiletého plánu a dalších úkolů vyplývajících z dlouhodobých perspektivních plánů středem pozornosti. Tytéž problémy se musí nezbytně odrazit i v Československé lidové armádě.

S rychlým rozvojem vojenské a složitého souběžného ozbrojeného zápasu, vystupují otázky vědeckosti práce výrazně do popředí i při budování naší armády a při zvyšování její bojové schopnosti. To nezbytně vyžaduje podstatně zkválitovat vědeckou základnu, v níž důležitou úlohu má vědecká informace.

Řešením všech těchto problémů se bude zabývat i konference k otázkám dalšího rozvoje vědecké práce v Československé lidové armádě, jež se má konat na podzim tohoto roku.

Cílem tohoto článku je přispět k rozvinutí diskuse v otázkách vojenské informační služby a dát připravované konferenci o rozvoji vědecké práce i podněty k řešení některých problémů.